

21. Opaliev, Mykhailo, and Kateryna Savvina. 2014. "Etapy rozvytku animovanoi typohrafiky v moushn-dyzaini" ["Stages of Animated Typography Development in Motion Design"]. *Visnyk Kharkivskoi derzhavnoi akademii dyzainu i mystetstv, Bulletin of Kharkiv State Academy of Design and Arts* 5: 77–80. <https://www.visnik.org.ua/pdf/v2014-08-14-opaliev-savvina.pdf>.

22. Sagiadinos, Nikos. 2022. "Digital-Out-of-Home in Short: DooH." Smil Control. <https://smilcontrol.com/magazine/digital-out-of-home/>.

23. Seidman, Steven A. 2007. "The Poster: A Once and Present Medium of Communication." *International Journal of Instructional Media* 34 (2): 207+. Gale Academic OneFile. <https://link.gale.com/apps/doc/A273359045/AONE>.

Yu. Sosnytskyi

ANIMATED POSTERS: HISTORY AND GENESIS

Introduction. Animated posters are a relatively new communication form that combines graphic design and animation, creating new opportunities for audience engagement. Although animated posters are gaining popularity, there is a lack of research highlighting their historical origins and development features. The study **aims** to analyze the history and genesis of animated posters in graphic design to identify the stages of their formation, key characteristics, and factors that contributed to their development. **The tasks are** to review the origins of poster graphic design and analyze the stages of animation development in graphic design; to identify the main characteristics of animated posters and examine the specifics of their evolution; to analyze the impact of technological changes on the development of animated posters and their role in modern media. The **research methodology** is based on qualitative and quantitative analysis, including an online survey among the target audience and a review of existing examples of animated posters. Two surveys were conducted, with 42 respondents divided into three groups, each evaluating two sets of questions. Informal interviews with experienced designers were also held to gain practical insights into animated design, supplemented by a literature review and an in-depth analysis of 15 case studies, focusing on the frame and timing aspects as key components of motion design. **Discussion.** The findings confirm the effectiveness of animated posters in capturing attention and improving information retention compared to static images. Comparative analysis with previous studies on animated typography and motion graphics highlights the effectiveness of short animations lasting 10–15 seconds, particularly for social networks and mobile platforms. Designers also support the integration of augmented reality (AR) into posters for enhanced audience interaction, though further experiments with AR elements are needed to determine optimal approaches for poster design. **Conclusions.** Animated posters have evolved from traditional forms, gaining dynamic and interactive features that attract audience attention. Technological advancements have enriched graphic design's communicative potential by allowing the blending of text, images, sound, and motion to create interactive and engaging content. Integrating augmented reality and virtual reality into posters offers new opportunities for audience engagement and education, creating an ecosystem where image, animation, and digital design intersect. Thus, animated posters emerge as an important medium with potential for future development through the integration of modern technologies into visual communications.

Keywords: *animated posters, graphic design, animation, typography, interactive media, visual communication.*

DOI: 10.18372/2412-2157.40.19346

УДК 130.2:004.77:37 (045)

Н. М. Сухова

ОСВІТНІ ВИМІРИ ТРАНСФОРМАЦІЇ СВІДОМОСТІ ЛЮДИНИ ЦИФРОВОГО СУСПІЛЬСТВА

Національний авіаційний університет
e-mail: nadiia.sukhova@npp.nau.edu.ua;
ORCID ID: 0000-0002-2422-4397

Анотація. У статті досліджується проблема трансформації свідомості сучасної людини під впливом діджиталізації та інших технонаукових тенденцій розвитку суспільства. Показано особливості формування нової комунікації при переході до нових умов існування людства. Наголошено на тому, що особливе місце в цьому процесі належить освіті як основному чиннику передачі та адаптування наукового знання молодому поколінню. Зазначено, що освіта і економіка хоч і є важливими компонентами соціального життя суспільства, але їхні принципи досягнення своєї мети можуть значно розбігатися між собою. Виявлено, що до теперішнього часу свідомість більшості людей не готова до повноцінного проживання в інформаційному суспільстві. Освіта, як одна з найконсервативніших сфер людського існування, виборює право для людини свідомо та відповідально змінюватися та вирішувати нагальні проблеми, вибудовувати нові комунікативні форми як у соціумі, так і з навколишнім середовищем.

Ключові слова: технонаука, цифрове суспільство, інформаційні технології, особистість, освіта, освітні технології, віртуальний простір, соціальне, штучний інтелект.

Вступ

Людина ХХІ ст. опинилася перед низкою проблем, що викликані «тотальною відсутністю у сучасній «кліповій» комунікації глибинного світорозуміння як передумови онтологічних засад аксіологічного співвідношення». Особливо гостро така нестача спостерігається на рівні масової свідомості, яка не має імунітету проти ехокамер як

24. Selby, Andrew. 2022. "Animation in Advertising: A Brief History." Blueforest Studios. <https://www.blueforeststudios.com/blog/animation-in-advertising-history>.

25. Social DOOH. 2022. "Stronger Together." <http://www.everymomentcounts.no/socialand-dooH>.

26. Vincent, Chloe, Anne Cole, and Zachary Schincariol. 2006. "Graphic Design and Motion Graphics." In *Proceedings of the International Scientific Conference*. Lisbon, 1–4 November 2006. <https://dl.designresearchsociety.org/drs-conference-papers/drs2006/researchpapers/63>.

27. Woolman, Matt. 2005. *Type in Motion 2*. Thames & Hudson.

28. Zuza, Lara, and Jure Ahtik. 2022. "Analysis and Design of Animated Posters." *GRID-2022*. <https://doi.org/10.24867/GRID-2022-p77>.

провісників пропаганди та ідеологічних наративів (Комісар 2024, 42). Безглузді експерименти в освітній сфері людства, починаючи від молодшої школи та аж до вищої школи, сприяли появі нового покоління споживачів освітніх послуг. Освіта перестала бути благом, а просто перетворилася на одну з послуг на ринку інформаційного суспільства. «Масова свідомість, «машинна» цивілізація

та пов'язані з ними різні технології створюють умови, за яких відбувається стереотипізація індивідуального сприйняття дійсності та психологічних, ментальних реакцій людини на світ свого буття» (Суходуб 2024, 81-82). Епоха дискусій та дискурсів усе ніяк не може визначитися з освітніми формами, які б допомогли успішно трансформуватися людській свідомості в цифровому суспільстві. Тоді як остаточно незворотний перехід від однієї епохи до наступної залежить від змін у свідомості кожної людини і суспільства загалом. І головна роль у цьому процесі відводиться найконсервативнішій сфері людського існування – освіті.

Мета і завдання

Метою даного дослідження є виявлення особливостей трансформації свідомості сучасної людини, нових форм її комунікації в умовах цифровізації. Підставою для досягнення мети буде порівняльний аналіз різноманітних поглядів представників різних галузей знання на цю проблему.

Методологія дослідження

Методологічною основою дослідження є комплекс загальнонаукових та філософських методів, які дають можливість аналізувати процеси, що відбуваються в сучасній освітній сфері людства, та визначають різні аспекти трансформації людської свідомості. Компаративний підхід сприяє зіставленню між собою прогнозів та передчуттів дослідників щодо нових етапів вирішення освітніх проблем прийдешньої цивілізації.

Результати

Наслідки втілення нових технологій, із суто допоміжних засобів, що збільшили комфортність і якість життя людини, перетворилися сьогодні на самостійний домінуючий фактор. Сучасні технологічні досягнення впливають на поведінку кожної людини і культуру загалом. Людину розумну замінює людина, яка комунікує. Отже, людство вступає в нову фазу еволюції, коли нові технології можуть створити надлюдину. Тому ці процеси потребують раціонального осмислення з боку представників різних галузей наукового знання. Сучасних дослідників галузі гуманітарних наук турбує питання про те, чи можна серйозно говорити про свідомість ШІ або про свідомість як симбіоз людського і комп'ютерного? Ще декілька років тому поняття «колективне мислення» було метафорою, а сьогодні воно набуває реальних рис. Ми вважаємо, що ШІ має колективний характер, який дозволяє розглядати його як прообраз певної абсолютної свідомості чи мозку, майже на рівні «божественного».

Процеси цифровізації, які зараз відбуваються в світі, суттєво впливають на систему освіти людини. Ще декілька десятиліть тому діти навчалися читати через засвоєння букв, граматики і т.д., а сьогодні вони можуть отримувати інформацію до засвоєння вміння читати. Це трансформує процес становлення свідомості людини нової епохи. Значно більше місця займає процес візуалізації, картинка стає по

передуслів і букв. Тоді як читання текстів, вважає нейролінгвіст Т. Чернігівська, особливо складних текстів, більшою мірою стимулює аналітичні навички роботи з поняттями. А аудіовізуальна форма подання матеріалу за рахунок простоти засвоєння образів може сприяти сприйняттю інформації без її аналітичного оброблення, що дорівнює майже гіпнотичному впливу.

Освіта як соціокультурний феномен, перш за все, є об'єктивною суспільною цінністю та найдавнішим видом культурної діяльності людини. Особливою сферою соціального життя освіта стала з того періоду, коли процес передачі знань і соціального досвіду виділився з інших видів життєдіяльності суспільства і став справою осіб, які опікуються проблемами навчання і виховання. Тому моральний, інтелектуальний і духовно-культурний, науково-технічний і економічний потенціали будь-якого суспільства безпосередньо залежать від рівня розвитку освітньої сфери. Зворотньо ж, освіта, маючи суспільну природу і історичний характер, прямо обумовлена історичним типом суспільства, яке реалізує цю соціальну функцію. В процесі своєї життєдіяльності людина формується як особистість, як конкретно-історична істота. І наш внутрішній зміст є не просто підсумком механічного привнесення в нашу свідомість зовнішнього, об'єктивно-суспільного. Він є результатом глибинної внутрішньої роботи над собою. І за таких умов, незалежно від індивідуальної свідомості, суспільний зміст немов би трансформується всередину й стає знаряддям діяльності людини, засобом її ствердження як соціально значущої особистості. А згодом, коли людина виходить на висший рівень суб'єктивізації, засвоєні раніше соціальні норми і цінності перетворюються на її власні принципи та переконання, як стрижень світогляду та сменсожиттєві засади.

Кінець ХХ – початок ХХІ ст. є періодом, коли людство намагалося об'єднатися в єдине ціле і спробувало уніфікувати між людьми та різними сферами їхнього існування. А інтегративні процеси у різних сферах суспільства стали тлумачитися як розвиток певних просторів: економічного, комунікативного, освітнього та ін. (Ашиток 2023, 62-63). Ми вважаємо доцільним зосередитися на освітньому просторі, бо народилося покоління цифрового суспільства, яке не знає нічого про життя без соціальних мереж та технічних засобів для комунікації. І вже сьогодні для так званого покоління Google інформаційно-освітній простір виступає як дидактичний кластер для використання різноманітного навчального матеріалу. Це є платформа інформаційно-ресурсного забезпечення з автоматизованими банками даних і знань, що підтримуються в комп'ютерних мережах із використанням засобів інформаційно-комунікаційних технологій. Для нас же цей простір завжди буде динамічною системою, в якій здійснюються соціально-педагогічні та предметно-інформаційні відносини. А «універсальні гуманістичні цінності виступають беззаперечною основою для формування та розвитку універсального комуніка-

тивного простору на засадах взаєморозуміння, без якої стають неможливими взаємодопомога і співпраця (Ашиток 2023, 64).

Результати наукових досліджень провідних філософів, науковців тих галузей знання, які займаються проблемами дослідження Інтернету – Т. Бернерс-Лі, Г. Блумер, П. Бурдье, Г. Блумер, Б. Латур, А. Макаров, Дж. Ло та ін., підкреслюють асоціальний характер сучасного Інтернету. Головною ознакою асоціальності, вважають вони, є зациклення людини на своїй індивідуальності, коли людина будь-що емоційно відстоює свої переконання, і не здатна на високі естетичні почуття й адекватне мислення.

Із впровадженням комп'ютерних технологій людина все більше і більше занурюється у віртуальний простір, в якому замість живого спілкування у соціумі є соціальні мережі як частина іншого виміру зі своїми законами. Це пояснює той факт, чому в реальному житті люди стають більш керованими. І не просто так рекламники стверджують, що їхній продукт – реклама – «запрягає емоції людей у візок бізнесу». Загалом фактори виникнення та умови формування мережевої залежності науковці поділяють на дві групи: а) кібернетичні – об'єктивні умови і фактори, пов'язані із властивостями кіберсередовища; б) індивідуально-психологічні – суб'єктивні фактори, пов'язані з демографічними характеристиками й особистісними властивостями кіберкористувачів. Сьогодні нараховується близько п'яти основних типів Інтернет-залежності: 1. Нав'язливий веб-серфінг – патерн інформаційної поведінки, зумовлений формуванням нав'язливої, непереборної потреби в постійному, але поверховому, стрибкоподібному пошуку і споживанні мережевої інформації. 2. Пристрасть до віртуального спілкування та віртуальних знайомств – великі обсяги листування, постійна участь у чатах, веб-форумах, надмірність знайомих і друзів у мережі. 3. Ігрова залежність – нав'язливе захоплення комп'ютерними іграми в мережі. 4. Постійна фінансова потреба у мережі Інтернет – постійна участь в онлайн-аукціонах, неконтрольні покупки в інтернет-магазинах (інтернет-шопінг), нав'язливі ігри на біржі. 5. Кіберсексуальна залежність – непереборне бажання обговорювати сексуальні теми на еротичних чатах і телеконференціях, нав'язливий потяг до відвідування порносайтів і занять кіберсексом, віртуальні залицяння й побачення (Ісакова 2011, 6).

В медицині XXI ст. Інтернет-залежність вважається психічним розладом (Internet addiction disorder, IAD). Хоча слушною є заява провідних психологів і психіатрів світу І. Голдберга, Е. Абуджауда та В. Белла про те, що проблеми залежності від Інтернету в чистому вигляді не існують. Вони вважають, що дана адикція є лише одним із симптомів інших, уже відомих і класифікованих психологічних розладів. На нашу думку, це є результатом поступового зламуння волі людини. Оскільки проблема будь-якої залежності прямо пов'язана з проблемами волі. Саме вольові акти в життєдіяльності людини

забезпечують їй свободу внутрішнього світу, а потім і здатність робити конкретний вибір із подальшою відповідальністю за нього. Сьогодні віртуальний простір, який все більше і більше замінює фізичний простір людини епохи цифровізації, є «ареною» випробування для людства на здатність вижити самому і навчити виживати своїх нащадків. Тому актуальною навичкою Людини XXI ст. стає цифрова грамотність, розуміння нових інструментів вирішення нагальних для людства задач, компетенції в нових технологічних рішеннях.

Обговорення.

Бурхливі події перших десятиліть XXI ст. обговорюють представники різних галузей наукового знання. Особливу увагу приділяють дослідники впливу соціальних комунікацій на життя людей. М. Кастельс наголошує, що з'явилася «Інтернет-галактика», яка являє собою особливе комунікаційне середовище і здійснює потужний вплив на всі сфери людського існування. Тому мережеве суспільство швидкоплинно змінює свідомість людини XXI століття, її норми і правила проживання на планеті тощо. «Як і в попередніх випадках структурної зміни, ця трансформація пропонує стільки ж можливостей, скільки і проблем. Її майбутній остаточний результат значною мірою є невизначеним, і вона зазнає дії суперечливих рушійних сил – нашої темної сторони та наших джерел надії» (Кастельс 2007, 275).

Про обережне ставлення до соціологічних даних щодо змін у сучасному суспільстві наголошує французький соціолог Б. Латур, який досліджував взаємовідносини між людьми, наукою та технологіями. Саме він назвав технауку «обличчям сучасної науки», бо в наявності були факти задіяння технауки у вирішенні конкретних економічних та виробничих проблем сучасного суспільства. Основними рисами технауки Б. Латур вважає: прагматизм, екстерналізм, як філософсько-методологічна позиція, в якій наукове пізнання орієнтується значною мірою зовнішніми умовами, в тому числі соціальними, історичними, політичними замовленнями, та використання конструктивізму під час створення проектно-пошукових програм. Під час своїх наукових розвідок Б. Латур був вражений тим фактом, що за останні тридцять років відбулися певні розбіжності між величезним різноманіттям прихильностей, за допомогою яких люди створюють свої різні світи, з обмеженим репертуаром, яким ми володіємо в соціальних науках для їхнього пояснення. Кидаючи виклик загальноприйнятому розумінню суспільства та «соціального», Б. Латур, як теоретик акторно-мережевої теорії, слушно повертає дослідників на новий рівень пізнання цих понять. На його думку, це дозволить змінити шляхи розвитку суспільства і спрямувати його поступ у напрямку гармонійного співіснування з природою. Для цього Б. Латур пропонує використати два зовсім протилежні підходи, загальноприйнятій і технауковий. Останній

враховує власний імпульс сучасної науки та «зануреність учених у соціальний контекст свого часу».

Називаючи соціологію охоронцем порядку розміщення різних дисциплін за їхньою важливістю для людини, Б. Латур наголошує, що соціологи можуть бути, в кращому випадку «інформантами» певного суспільства, а в найгіршому – бути сліпими щодо його існування. І тоді соціологи можуть зімітувати успіх соціально-гуманітарних чи природничих наук, будучи так само об'єктивними, як і інші вчені. Для цього лише потрібно залучити кількісний інструментарій. А якщо вже вдаватися до альтернативного методу вивчення соціальних явищ, то тут вже береться до уваги більш складний компонент «людського», «інтенціонального». І це стає дороговартісним і складним дослідженням. В результаті якого виявляється, що суспільство не завжди виявляється всеохоплюючим контекстом, а виступає одним з елементів, який циркулює і зв'язує внутрішні канали комунікації різного порядку. Спираючись на результати наукових розвідок Б. Латура, ми спостерігаємо вихід наукових досліджень стосовно людини на більш складний рівень, коли враховуються аспекти нових технологій і стрімкоплинні події світового рівня. А до соціологічних досліджень та їхніх результатів сьогодні слід дуже уважно ставитися при прийнятті рішень на подальший крок у здійсненні будь-яких змін щодо розвитку суспільства.

Схожі думки є у вітчизняних дослідників. Зокрема Ю. Харченко наголошує, що «постглобальна архітектура соціуму не вибудувалася до кінці, але її обриси проглядають на цивілізаційному, культурному, політичному, економічному, а також на особистісно-психологічному та емоційному рівнях. «Постглобальність» є новим явищем, що й актуалізувало визначення місця та ролі особистості в новому стані соціуму. Визначено, що «постглобальність» має радше негативну конотацію з огляду на те, що глобальний світ маскується в нових зразках дискурсу» (Харченко 2023, 20). Дослідниця слушно зауважує, що штучно створений світ, цифрова цивілізація, за допомогою програмування на основі комп'ютерних «дає змогу перемістити мільйони індивідуумів у онлайн-середовище з метою повсюдного контролю персональних даних і створення універсальних систем стеження» (Харченко 2023, 21). Для подальшого дослідження зміни свідомості людини у цифровому світі Ю. Харченко пропонує концепцію симулякрального середовища «віртуум», як онто-онтологічного середовища, яке створює людина і конструює в ньому глибинні або ерзац-сенси. Сподіваємося на те, що в подальшому ми будемо спостерігати наукові розвідки вітчизняної дослідниці у напрямі духовно-трансцендентального світу.

Особливу увагу проблемі трансформації людської свідомості під впливом Інтернет-комунікацій через різноманітні платформи, чати та блоги приділяє українська дослідниця Л. Дротянко. Вона зазначає, що анонімність користувачів

інформаційних мереж сприяє поширенню безвідповідальної моральної поведінки в процесі комунікації. Тому «багато що у збереженні власної самоті, власного Я повинна робити сама особистість у процесі навчання, професійної діяльності, проведення дозвілля, адже це вона обирає шляхи реалізації своїх унікальних природних задатків, задоволення потреб у відповідних знаннях. Із цієї метою вона повинна сама вміти обирати відповідні мережі в системі соціальних комунікацій, відповідні кола співрозмовників, колег, друзів тощо (Дротянко 2024, 9). Дослідниця акцентує увагу на ролі освітніх закладів у формуванні особливих навичок людини для успішного проживання в цифровому суспільстві.

Особлива увага сучасних дослідників також приділяється трансформації інформаційно-освітнього простору. Зокрема, українська дослідниця І. Коляда, говорячи про складність структури сучасного інформаційно-освітнього простору, зазначає, що, будучи формою соціокультурних процесів, він постійно модифікується та модернізується. Дослідниця пише, що простір такого типу є «сценою», де розгортаються процеси освітньої діяльності; це дидактичний кластер для використання різноманітного за якістю та кількістю, за об'ємом, науковим рівнем, способом відтворення, навчального матеріалу; це платформа інформаційно-ресурсного забезпечення з автоматизованими банками даних і знань, обчислювальних ресурсів, що підтримуються в комп'ютерних мережах з використанням засобів інформаційно-комунікаційних технологій; це динамічна система соціально-педагогічних та предметно-інформаційних відносин, в якій Інтернет-користувачі здійснюють власну діяльність, користуючись інформаційними ресурсами і технологічними можливостями (Коляда 2022, 25). Саме в цьому просторі відбувається трансформація освітньої діяльності, формується індивідуальний онлайн освітній простір. Тільки на практиці можна з'ясувати, яку форму модернізації необхідно задіяти, щоб це сприяло формуванню кроскультурних цінностей у молодого покоління, яке вже народилось у цифровому світі, і інших світів воно не знає.

Схожої думки дотримується українська дослідниця Н. Ашиток і зазначає, що «зважаючи на те, що освітній простір як комунікативна система є базовим компонентом будь-якої суверенної держави, важливо шукати шляхи збереження в його иєжах монополію на національну культуру та мову, оскільки саме мова і культура й надалі сприймаються як найбільш сильні маркери державності та національної ідентичності» (Ашиток 2023, 64). Дослідниця слушно підкреслює той факт, що національна освітня політика має конкретизуватися відповідно специфічних особливостей розвитку кожної країни на основі загальнолюдських цінностей.

Про ще одну з проблем щодо трансформації сучасної освіти піднімають питання представники

медицини, нейро-лінгвісти, нейропсихологи: Д. Леду, Р. Кесслер, Р. Гейнетдінов, Р. Долан, Б. Мак'юен, О. Верхтарський, Р. Сапольські, А. Дамасіо, Т. Роббінс, О. Ситніков, К. Фріт, Н. Чернігівська, Дж. Блок, М. Орзак, К. Янг, Х. Кеш та ін. Вони застерігають людство про згубний вплив ШІ на стан психічного здоров'я не тільки людини, а й суспільства загалом. Ера «легкого контенту» споріднена дії легкому дофаміну, який сприяє швидкому задоволенню з подальшим виснаженням психіки живої істоти, що постійно його вживає. Отже, за великими відкриттями в наукових галузях, коли людська свідомість ще не може їх адекватно розуміти, наступить фаза болісного розчарування. Тому трансформаційні процеси в освітньому середовищі необхідно проводити з урахуванням доведених фактів з досвіду представників різних галузей наукового знання.

Висновки

Розглядаючи освітні виміри трансформації свідомості людини цифрового суспільства, ми прийшли до висновку, що в період становлення інформаційного суспільства вкрай необхідно здійснити теоретичний прорив, який зможуть зробити представники математики та філософії. Ми вважаємо, що саме в цих галузях знання можна отримати відповідь на питання: 1) Заради якого світу ми реформуємо освітній простір? 2) Чи будуть збережені там найвищі загальнолюдські цінності такі як любов, свобода, воля і такі ін.? 3) Для чого людині потрібні знання, які добуті в результаті обробки інформації штучним інтелектом (ШІ)?

Сьогодні простір культури, завдяки можливостям Інтернету, безмежно розширюється і стає багатокластерним. Причому окремі кластери є замкнутими в собі як монади у Г. Лейбніця. Це призводить до трансформації соціалізації людини в реальному світі і водночас розширює можливості маніпуляції індивідуальною свідомістю.

Згубні для людства тенденції інформаційного типу суспільства, про які сьогодні говорять медики, психологи, педагоги та ін., свідчать про неготовність багатьох людей жити в цифровому світі. Значний відсоток контенту Інтернет-комунікацій має асоціальний характер, а зростання залежності сучасної людини від гаджетів, цифрових платформ тощо свідчить про домінування віртуальної реальності над фізичною. Тому, обравши техногенний шлях свого розвитку, людство може увімкнути механізми самознищення. Через це сучасний освітній простір потребує особливого корегування в бік гуманітарного знання, на розвиток критичного мислення, зміцнення емоційного інтелекту тощо. Трансформація свідомості сучасної людини відбувається різними траєкторіями, тому ми й спостерігаємо непоодинокі економічні та політичні конфлікти, спалахування небезпечних війн планетарного масштабу.

Вибудовуючи відносини з представниками прийдешньої цивілізації (Googl цивілізація), нам потрібно бути досить обережними, бо зараз

формується людина іншої формації. І справа тут не тільки в освіті, а загалом в усьому устрої нової цивілізації, в якій стрімко відбувається втілення в життя штучного інтелекту. Такої швидкості втілення ШІ ніхто з дослідників ХХ ст. не зміг прогнозувати. Тому людині вкрай важливо зрозуміти, як у новому світі жити, яким є наше місце в ньому, що ми можемо довірити ШІ, а які питання нашого життя ми ні в якому разі не можемо делегувати йому.

Інформаційно-освітній простір має бути такою організаційною структурою, в якій здійснюється керована освітня діяльність. Адже в межах інформаційно-освітнього простору відбувається просторова трансформація освітньої діяльності з формуванням індивідуалізованого спеціалізованого он-лайн освітнього простору.

Список літератури

1. Latour B. *Reassembling the Social: An Introduction to Actor-Network-Theory*. Oxford: Oxford University Press. 2005. 320p. http://lib.ysu.am/disciplines_bk/515c78734ada7d325727d0cafa24d0e1.pdf
2. Castells, Manuel. 2002. *The Internet Galaxy: Reflections on the Internet, Business, and Society*. Oxford: Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780199255771.001.0001>
3. Ашиток Н. І. Освітній простір як комунікативна система в глобалізованому світі. *Вісник Національного авіаційного університету. Серія Філософія. Культурологія. Збірник наукових праць*. 2023. № 2 (38). С. 62-65. DOI: <http://doi.org/10.18372/2412-1257.2.18114>.
4. Дротянко Л. Г. Унікальність людського буття у сучасних соціальних комунікаціях. *Вісник Національного авіаційного університету. Серія Філософія. Культурологія. Збірник наукових праць*. 2024. № 1 (39). С. 5-10. DOI: <http://doi.org/10.18372/2412-1257.39.18424>.
5. Ісакова Т. О. Інтернет-залежність як новий феномен сучасного світу: сутність і проблеми. К.: НІСД, 2011. 47 с.
6. Кастельс М. *Інтернет-галактика – Міркування щодо Інтернету, бізнесу і суспільства* К.: Вид-во ВАКЛЕР, 2007. 304 с.
7. Комісар Л. П. Культура мислення як сучасний тренд: теоретичний і прикладний аспекти. *Вісник Національного авіаційного університету. Серія Філософія. Культурологія. Збірник наукових праць*. 2024. № 1 (39). С. 42-47. DOI: <http://doi.org/10.18372/2412-1257.39.18450>.
8. Коляда І. Трансформація інформаційно-освітнього простору в контексті сучасних соціокультурних процесів. *Вісник Дніпровської академії неперервної освіти*. 2022. № 2 (3). С. 20-26. (Серія Філософія. Педагогіка). DOI: <https://doi.org/10.54891/2786-7005-2022-2-3>
9. Харченко Ю. В. «Віртуум» як інноваційне середовище в «цифровій цивілізації» (філософсько-гносеологічний та онтологічний аспекти). *Вісник Національного авіаційного університету. Серія Філософія. Культурологія. Збірник наукових праць*. 2023. № 2 (38). С. 18-23. DOI: <http://doi.org/10.18372/2412-1257.2.18105>.

References

1. Latour, Bruno. 2005. *Reassembling the Social: An Introduction to Actor-Network-Theory*. Oxford: Oxford University Press. http://lib.ysu.am/disciplines_bk/515c78734ada7d325727d0cafa24d0e1.pdf.
2. Castells, Manuel. 2002. *The Internet Galaxy: Reflections on the Internet, Business, and Society*. Oxford: Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780199255771.001.0001>.
3. Ashytok, Nadiia. 2023. "Osvitniy prostir yak komunikativna sistema v hlobalizovanomu sviiti" ["Educational Space as a Communication System in a Globalized World"]. *Visnyk Natsionalnoho aviatsiinoho universytetu. Seriya: Filosofiia. Kulturolohiia, Proceedings of the National Aviation University. Series: Philosophy. Culturology* 2(38): 62–65. <https://doi.org/10.18372/2412-2157.2.18114>.

4. Drotianko, Liubov. 2024. "Unikalnist liudskoho buttia u suchasnykh sotsialnykh komunikatsiiah" ["The Uniqueness of Human Existence in Modern Social Communications"]. *Visnyk Natsionalnoho aviatsiinoho universytetu. Seria: Filosofiia. Kulturolohiia, Proceedings of the National Aviation University. Series: Philosophy. Culturology* 1(39): 5–10. <https://doi.org/10.18372/2412-2157.39.18424>.

5. Isakova, Tatiana. 2011. *Internet-zalezhnist yak novyi fenomen suchasnoho svitu: sutnist i problemy [Internet Addiction as a New Phenomenon of the Modern World: Essence and Problems]*. Kyiv: NISD.

6. Kastels, Manuel. 2007. *Internet-halakyka. Mirkuvannia shchodo Internetu, biznesu i suspilstva [Internet Galaxy. Reflections on the Internet, Business and Society]*. Kyiv: Vyd-vo VAKLER.

7. Komisar, Lyudmila. 2024. "Kultura myslennia yak suchasnyi trend: teoretychni i prykladni aspekty" ["The Culture of Thinking as a Modern Trend: Theoretical and Applied Aspects"]. *Visnyk Natsionalnoho aviatsiinoho universytetu. Seria: Filosofiia.*

Kulturolohiia, Proceedings of the National Aviation University. Series: Philosophy. Culturology 1(39): 42–47. <https://doi.org/10.18372/2412-2157.39.18450>.

8. Kolyada, Iryna. 2022. "Transformatsiia informatsiino-osvitnoho prostoru v konteksti suchasnykh sotsiokulturnykh protsesiv" ["Transformation of the information and educational space in the context of modern socio-cultural processes"]. *Visnyk Dniprovskoi akademii neperervnoi osvity, Seria Filosofiia. Pedahohika, Dnipro Academy of continuing education Herald, Series: "Philosophy. Pedagogy* 2 (3): 20–26. <https://doi.org/10.54891/2786-7005-2022-2-3>.

9. Kharchenko, Julia. 2023. "'Virtuum' yak innovatsiine seredovyshe v 'tsyfrovii tsyvilizatsii' (filosofsko-hnoseolohichni ta ontolohichni aspekty)" ["'Virtuum' as an Innovative Sphere in the 'Digital Civilization' (Philosophical, Epistemological and Ontological Aspects)"]. *Visnyk Natsionalnoho aviatsiinoho universytetu. Seria: Filosofiia. Kulturolohiia, Proceedings of the National Aviation University. Series: Philosophy. Culturology* 2(38): 18–23. <https://doi.org/10.18372/2412-2157.2.18105>.

N. Sukhova

EDUCATIONAL DIMENSIONS OF CONSCIOUSNESS TRANSFORMATION IN THE DIGITAL SOCIETY

Introduction. The 21st-century individual faces challenges stemming from the superficiality of "clip communication," which lacks a profound worldview as a foundation for ontological and axiological understanding. Education, once a societal good, has been reduced to a market service, leaving unresolved the question of forms capable of effectively transforming human consciousness in the digital age.

The aim and tasks are identifying the features of the transformation of modern human consciousness and the new forms of its communication in the context of digitalization. **Research methodology** combines general scientific and philosophical methods, enabling the analysis of contemporary educational processes and the further transformation of human consciousness. A comparative approach facilitates the evaluation of researchers' forecasts and insights regarding future solutions to educational challenges. **Research results.** The implementation of new technologies, which have evolved from auxiliary tools enhancing comfort and quality of life into a dominant factor, significantly influences human behavior, culture, and education systems. Digitalization transforms the process of shaping consciousness in the new era, while virtual space, increasingly replacing physical space, becomes a testing ground for humanity's survival and the preparation of future generations. In this context, digital literacy, understanding new tools, and competence in technological solutions are essential skills for the 21st-century individual. **Discussion.** The transformation of the information and educational space, where individualized online education is being formed, raises the question of how modernization should be implemented to foster cross-cultural values in a generation born into the digital world, unfamiliar with any other realities. **Conclusions.** The Internet expands the cultural space, creating a multi-cluster structure in which individual clusters may remain isolated, like Leibniz's monads. This leads to the transformation of socialization in the real world and enhances the possibilities of manipulating consciousness, highlighting the unpreparedness of many people to adapt to digital reality. In the period of the emergence of the information society, it is crucial to achieve a theoretical breakthrough, which can be facilitated by mathematics and philosophy. Key questions remain to be addressed: 1) For what kind of world are we reforming the educational space? 2) Will the highest universal values, such as love, freedom, and will, be preserved there? 3) What is the purpose of the knowledge gained through artificial intelligence regarding the management of people and machines? The information and educational space must become a controlled structure capable of ensuring individualized educational activities in a digital environment.

Keywords: technoscience, digital society, information technologies, personality, education, educational technologies, virtual space, social, artificial intelligence.

DOI: 10.18372/2412-2157.40.19347

УДК 159.923.2.:316.472.4 (045)

N. A. Chenbay

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІДЕНТИЧНОСТІ В НОВИХ СОЦІОКУЛЬТУРНИХ РЕАЛІЯХ

Національний авіаційний університет
ORCID ID: 0000-0003-3744-3166

Анотація. У статті досліджується специфіка формування ідентичності у мережевій культурі. Особлива увага приділяється філософському та культурологічному вимірам ідентичності. Підкреслено, що в сучасному світі відбувається переоцінка соціальних цінностей, із визнанням пріоритетними тих, які допомагають індивіду адаптуватися до нового соціуму. Встановлено, що в умовах формування особистості кіберкультурою ідентичність стає механізмом її пристосування до тієї реальності, в якій живе особистість, і залежить від її можливостей робити вибір на користь тієї чи іншої ідентичності.

Ключові слова: ідентичність, самототожність, особистість, науково-технічний прогрес, інформаційна культура, кіберкультура, комунікація.

Вступ

Людина в усі епохи залишалася особливим предметом філософського і наукового дослідження. Сьогодні в суспільстві відбуваються

зміни, які впливають на формування особистості нового типу, яка отримала можливість робити вибір у житті і нести відповідальність за нього, яка обирає власну модель існування в суперечливому світі. Всі ці зміни призводять до того, що